

MĀSA

№ 13

LIETUVA

KAVA IR MAISTO PRODUKTAI

PERSIUNTIMAS PER **20-30** DIENŲ
Sąrašai nemokamai.

ALPA
(PAGALBA EUROPAI)

Igaliotinis WILLY SANDVOSS & FILHO
Rua Formosa 409 - 6 andar - Sala 61 - Tel. 3-5364
(1 minutė nuo pasto)
Koresp. Caixa Postal 3718

DVISAVAITINIS LIETUVIŠKOS MINTIES LAIKRAŠTIS

Revista Lituana

NOSSA LITUANIA

Diretor Proprietario Responsável:
DR. JOSÉ FERREIRA CARRATO

ADRESAS:

REDAKCIJA IR ADMINISTRACIJA:

RUA VENDA NOVA, 116 - VILA ZELINA
SÃO PAULO

KORESPONDENCIJAI:

CAIXA POSTAL 4118 - SÃO PAULO

KAINA: BRAZILIOJE: METAMS CR. \$ 75,00

PUSEI METU CR. \$ 38,00

KITUOSE KRASTUOSE: DOL. \$ 5

ATSKIRO NR. KAINA: CR. \$ 3,00

VYRŲ IR MOTERŲ RUBŲ SIUVYKLA

Atelier de Modas

ALEXANDER BAGDONAS

Rua Botelho de Magalhães 275 - Edifício Consórcio (Canaletta) - Tel. 4-7482

Siuvykla VILNIUS

SAVININKAS JUOZAS KARPAVICIUS

VYRU IR MOTERU DRABUZIAI
SPECIALUS PATARNAVIMAS
PRIEINAMOS KAINOS

AV. DUQUE DE CAXIAS, 237 - SÃO PAULO

ÓTICA FOTO CENTRAL Ltda.

AKINIAI IR FOTOGRAFINIAI APARATAI.

Negatyvų aiškinimas ir foto darbai mėgėjams

AV. SÃO JOÃO, 45 - TEL. 2-3211

VIENINTELIAI ATSTOVAI
GARSIOJOVANDENS
LINDOYA

ALAUŠ VARYKLOS COLUMBIA S/A.

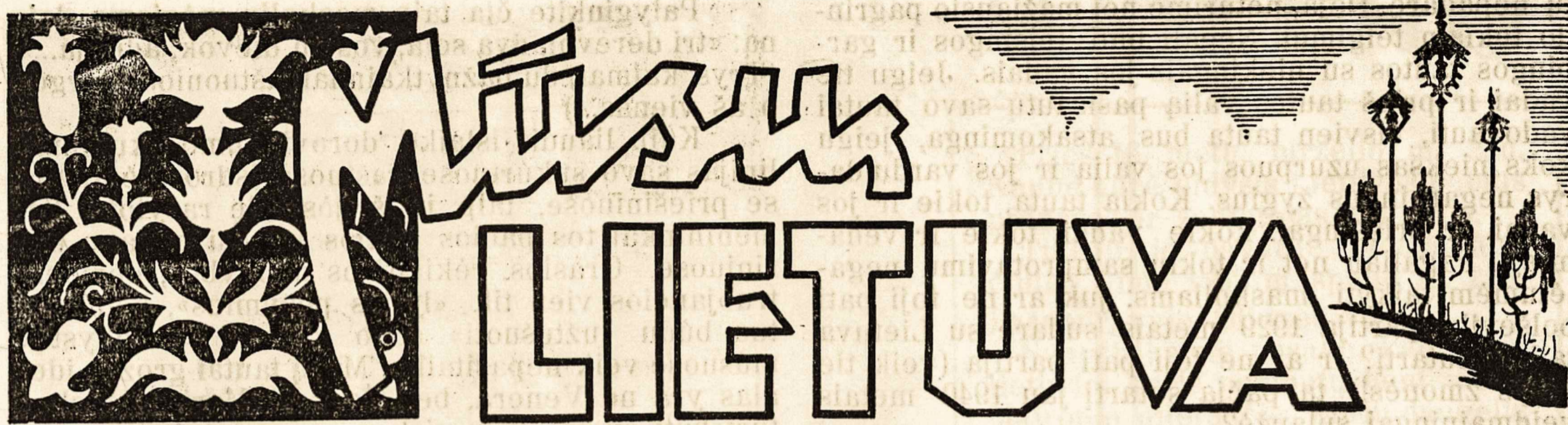
GAMINIŲ PLATINTOJAI

IRMÃOS CARRIERS

Lindoya vanduo yra senai žinomas gėrimas, kurio puikų veikimą į žmogaus sveikatą jau visi yra vienbalsiai pripažinę.
Pabandykite, įsitikinkite ir visados naudokite!

RUA DINO BUENO, 795 a 835
TELEFONES: 51-4019 e 51-2223

Caixa Postal, 3967
SÃO PAULO

DVISAVAITINIS LIETUVISKOS MINTIES LAIKRAŠTIS

1948 (I m.)

São Paulo (Brasil) Birželio 19 d. (Junho)

Nr. 13

TEIGIAMOS MŪSU TAUTOS BŪDO YPATYBĖS

Apie mūsų žmonių silpnumus bei ydas parašoma dažnai ir daug. Aišku, savo ydas pažinti ir jų kratytis labai reikia. Tačiau būtų vienpusiška ir sakyčiau net nepedagogiška vien tik neigiamumus išžiūrėti, juos rankioti, dėl jų aimanuoti ir skųstis. Aš mėginsiu paieškoti ir teigiamybių, jas iškelti ir jomis pasigėrėti. Tautą nuo tautos skiria ne vien pavadinimas, bet visas rinkinys (kompleksas) tiek gerų tiek blogų jos būdo pusių. Nekarta mes skaitėme tautų istorijoje apie švarias tautas, jų gyvenimą, būdą, ypatingus to būdo bruožus, taip kad išgirdus vien jau tautos vardą, — rusai, slavai (maskoliai, lenkai) žydai, čigonai, vokiečiai ir t. t., tuojau prieš akis stoja vaizdingi tų tautų bruožai.

Ir kas nuostabiausia, kad pirmiausia duria į mūsų sąmonę ir pasąmonę kaip tik neigiamieji bruožai. Tuoj mes prisimename vienų tamsumą, nekultūringumą, netvarkingumą, stoką ryžtingumo klastingumą, veidmainiavimą; kitų nuolatinį girtuokliavimą, lytinį nesusivaldymą, per tai išsigimimą, o tik vėliau bliksteliai ir teigiamos prosvaitėlės, — kaip «gera širdis», vaišingumas, darbštumas, punktualumas, žodžio laikymasis, pamaldumas, savitvarda, išprusimas, kultūringumas ir pan.

Tas pats yra ir su mumis. Taip svetimtaučiai ir mus greit apibudina ir įvertina. Ir kaip tik svetimiems greičiau metas į akis mūsų būdo bruožai, kiek teigiami tiek neigiami, negu mumis. Mes lyg ir apsipratę su savais. Mes greičiau linkę perdėti mūsų neigiamybes ir jas visuomet prikišdami, dažnai net gera valia, badome į akis, «atveriname savo žaizdas» ir rodome pasauliui, kokios jos yra biaurios, pūliuojančios, sunkiai pagydomos. O kaip yra svarbu pažinti savo ir savo tautos būdą. Kaip svarbu ugdyti to būdo teigiamus apsimušimus ir kratytis neigiamybių. Jeigu svarbu teigiamos ypatybės santykiuose su savais, tai kur kas jos svarbesnės, net būtinos, susidūrus su svetimais. Ypač nelaimės, katastrofos (karo) metu. Nereikia čia ieškoti pavyzdžių nei «žiloje senovėje». Paimkime tik šito karo ir po jo laikotarpį. Mums noroms nenoroms teko glaustis prie vakarų kaimyno, nors jo vadovaujant sluoksniai taip pat buvo

suplanavę mūsų žemės parceliaciją, o mūsų žmonių lėtą išnaikinimą. Šitais žiauriais, nežmoniškais kėsmais buvo persiėmę galų gale ne vien valdžia ne vien «naciai». Vakarų kaimyno obalsis — «Drang nach Osten», senai skambėjo mūsų ausyse. Taigi, atsidūrę pas šitą kaimyną negi galėjome laukti kurių nors privilegijų, arba lengvatų. Tačiau tenka konstatuoti, kad mūsų tautos teigiamieji bruožai tiek juos buvo paveikę ir taip imponavo, kad jie norėjo «pagerinti» savo rasę mus išstirpindami ir susiliedami su mumis. Ir drįstu manyti, kad tai būtų išėję jiems į «sveikatą». Antai, germanai absorbuodami mūsų gentį — prūsus ar neišlošė? Ar mūsų Mažoji Lietuva Rytprūsiai nedominavo savo kvalifikacijomis bei įtaka visoje Vokietijoje? O kiek mes davėme gabių žmonių kitoms tautoms?

ŽODŽIO LAIKYMAS

Viena iš svarbesniųjų mūsų tautos teigiamų būdo savybių, mano manymu, bus žodžio laikymas. Tai mes galime konstatuoti gražioje, didingoje mūsų praeities istorijoje, trumpoje, bet nuostabioje atsikūrimo istorijoje ir šio pastarojo karo metu.

Pas lietuvių — pasakyta, tai reiškia vis vien kaip ir jau padaryta. Kas nutarta ir susitarta, tas ištesima kad ir kažin kiek kaštuotų. Ištesima kad ir gyvybei pavojus grėstų.

Aš nežinau tokių atsitikimų, kad lietuvių tauta savo vadų asmenyje padariusi bet kurią sutartį negarbingai ją sulaužytų. Priešingai, mūsų tautos kaimynai tokių sutarčių laužymo, tokio žodžio nelaikymo yra tiek ir tiek padarę, Tokių negarbingų, veidmainingų bei klastingų žygių mūsų kaimynuose daug galėčiau priskaičiuoti. Jau nesigilinę į tolimą mūsų praeitį, imkime tik pastarųjų dienų faktus.

Imkime Suvalkų sutartį su lenkais. Imkime visas «draugingumo» bei nepuolimo sutartis su vokiečiais bei rusais. Kuo jos visos baigėsi? Bet tulas gal pasakys, kad čia «vadai», o ne tautos kaltos; kad tik naciai ir komunistai duotą žodį laužo, o vokiečių tauta, arba maskoliai taip bū-

tų nepadarę. Deja, neturime nei mažiausio pagrindo tokiam teigimui. Negali būti teisingos ir garbingos tautos su niekingais jos vadais. Jeigu tie vadai ir prieš tautos valią pasišautų savo tautai vadovauti, visvien tauta bus atsakominga, jeigu koks niekšas uzurpuos jos valią ir jos vardu darys negarbingus žygius. Kokia tauta, tokie ir jos vadai. Ir priešingai: kokie vadai, tokie ir vedamieji. Pagaliau net ir tokių samprotavimų negalėtumėm taikyti maskoliams: juk ar ne toji pati bolševikų partija 1929 metais sudarė su Lietuva taikos sutartį? Ir ar ne toji pati partija (veik tie patys žmonės!) tą pačią sutartį jau 1940 metais veidmainingai sulaužė?

Taigi, kiek vadai atsakomingi už savo veiksmus, tiek tautos atsakomingos už savo vadus. Klatinga, veidmaininga ir negarbinga tauta gėrisi savo klatingais ir veidmainingais vadais.

Klasta. veidmainystė bei žodžio nelaikymas tokiai tautai yra kasdienybė. Ir visai priešingai yra, kuomet didžioji dauguma tautos bendruomenės žodžio laikosi, kuomet susidariusi šio klausimo viešojo opinija neleidžia atskiriems individams nukrypti iš bendros linijos; tuomet netik draugai, bet ir priešai turi pripažinti tą teigiamą savybę.

Žodžio laikymas kaip matėme yra svarbus tautos ir valstybės viešame gyvenime. Bet nei kiek jis nėra menkesnis ir privačiame, kasdieniniame gyvenime. Jeigu bičiulis pasako bičiuliui: paskolink, brolau, man pinigų, ryt poryt aš tau gražinsiu. Tai ir gražins. Gali juo pasitikėti. Jei mokinys pasiskolins iš draugo knygą, tai atlikus reikalui ją gražins nesuplėšytą.

Imkime šeimos gyvenimą: ar vaikas tardamas mergaitei -- aš tave myliu ir norėčiau turėti savo žmona, neduoda jai žodžio ir to žodžio neištesė? Arba abudu stodami prieš Dievo altorių, neduoda viens kitam amžinos ištikimybės žodžio, ir to pažado neištesė? Ištesė, dėlto, kad jie yra lietuviai, garbingos tautos nariai.

KUKLUMAS, SANTURUMAS, DROVUMAS

Dar trys mūsų tautos būdo teigiamos savybės. Jos dalinai viena kitai panašios, dalinai viena kitą papildančios.

Lietuvis, atlikęs jam pavestą užduotį, tuo nesigiria, nesididžiuoja, bet tik kukliai, sausai (gal kiek persausai) konstatuoja: jau padariau! Arba: -- padaryta!... Jis netrimituoja visam pasauliui -- štai kaip aš padariau! Ar jūs taip sugebėtumėt?!

Atskilus nuo tautos kamieno bajorų bei didikų luomui ir nuėjus jam lenkų šunkeliais, tauta tartum apsivalė, liko vienalytesnė; liko artojų bei darbininkų tauta. Iš jų eilių išaugę inteligentai pasiliko tokie pat ir jų tėvai kuklūs. santurūs.

Ir jie, kaip sakoma «neriečia nosies» prieš pilkasermėgius, jie neįsivaizduoja zavės kažin kokiais «kilnesniais» arba «vertingesniais» tvariniais.

O jeigu mes čia imtume skaičiuoti mūsų tautos dorumų įrodymus, tai tektų ne vieną knygą parašyti. Tik prisiminkime mūsų liaudies dainas bei pasakas. Kaip kukliai, kaip švelniai, kaip droviai ten, atvaizduojami tokie «rizikingi» santykiai, kaip «bernelio ir mergelės». Niekur nerasite ten nešvankaus, ciniško išsireiškimo, nors būtų kalbama apie «kūno meilę», apie tos «meilės» tragiškiausias pasėkas, -- vainikėlio netekimą ir t. t.

Palyginkite čia taip maskolių mėgiamą dainą: «tri derevni, dva sela, vosem dievok, adin ja...» (Trys kaimai, du bažnytkaimiai, aštuonios mergos o aš vienas...)

Kaip liaudis išlaikė dorovingumo, kuklumo linijas savo sukurtuose raštuose išdrožinėjamuose priešiniuose, taip ir iš jos kilę rašytojai bei menininkai tos pačios linijos laikosi ir savo kūriniuose. Grasios, rėkiančios nuogybės, demonstruojančios vien tik «lyties požymius», kad bent tuo būdu «užtušuoti» savo kūrinių «menkystę» mūsų tautai grožio idealas yra ne Venera, bet Mergelė Marija. Viskas turi būti su saiku ir viskas savo vietoje.

Taip pat pažvelgę į mūsų žmonių rūbus įvairias «madas» taip pat turėsime pripažinti, kad mūsų tauta (liaudis kaimas) ilgiausiai nepasidavė «drastiškoms» madoms, kurias propagandos dėlei taip mėgsta vadinti «Paryžiaus», «Berlyno» ir kitais garsiais miestais dangstyti. Mūsų tautiečiai (net moterys) ilgiausiai rėdėsi namie gamintais, namie siūtais rūbais, kurie būdavo paprasti, kuklūs ir dorovingi. Prieš 50 metų kad mūsų moterys (o ką ir kalbėti apie mergeles?) rodytų savo plikas blauzdas, pliką kaklą arba krūtinę. striukintų savo gražias kasas! -- nesulaukimas! Su nukrikščionėjimu pasaulio kartu eina jo ir doros smukimas. Su doros smukimu kartu žygiuoja begėdystė lyties «pabrėžimas» kruvinai dažytos lūpos ir nagai, dorumo atrofija bei kuklumo išnykimas.

Bendrai imant visa šitai mūsų tautos charakteriui yra priešinga, grasu, neskoninga. Dargi keiksmazodžiuose mūsų tauta yra dorovinga, jeigu taip būtų galima išsireikšti. Jau nei nelyginkit su maskolių keiksmu, kur jie kiekvieno sakinio gale savo motinas «pagarbina».

K. K. L.

Giminių atsikvietimas is Europos

Norintieji atsikviesti savo gimines iš Europos į Braziliją, turi rašyti prašymus pagal žemiau paduodamą pavizdį. Šiuo atveju kelionės išlaidas apmoka pats imigrantas. Prašymai gauti valdžios apmokamą keliene jau išsiųsti atatinkamoms įstaigoms ir laukiama atsakymo.

EXMO. SENHOR MINISTRO DE ESTADO DAS RELAÇÕES EXTERIORES

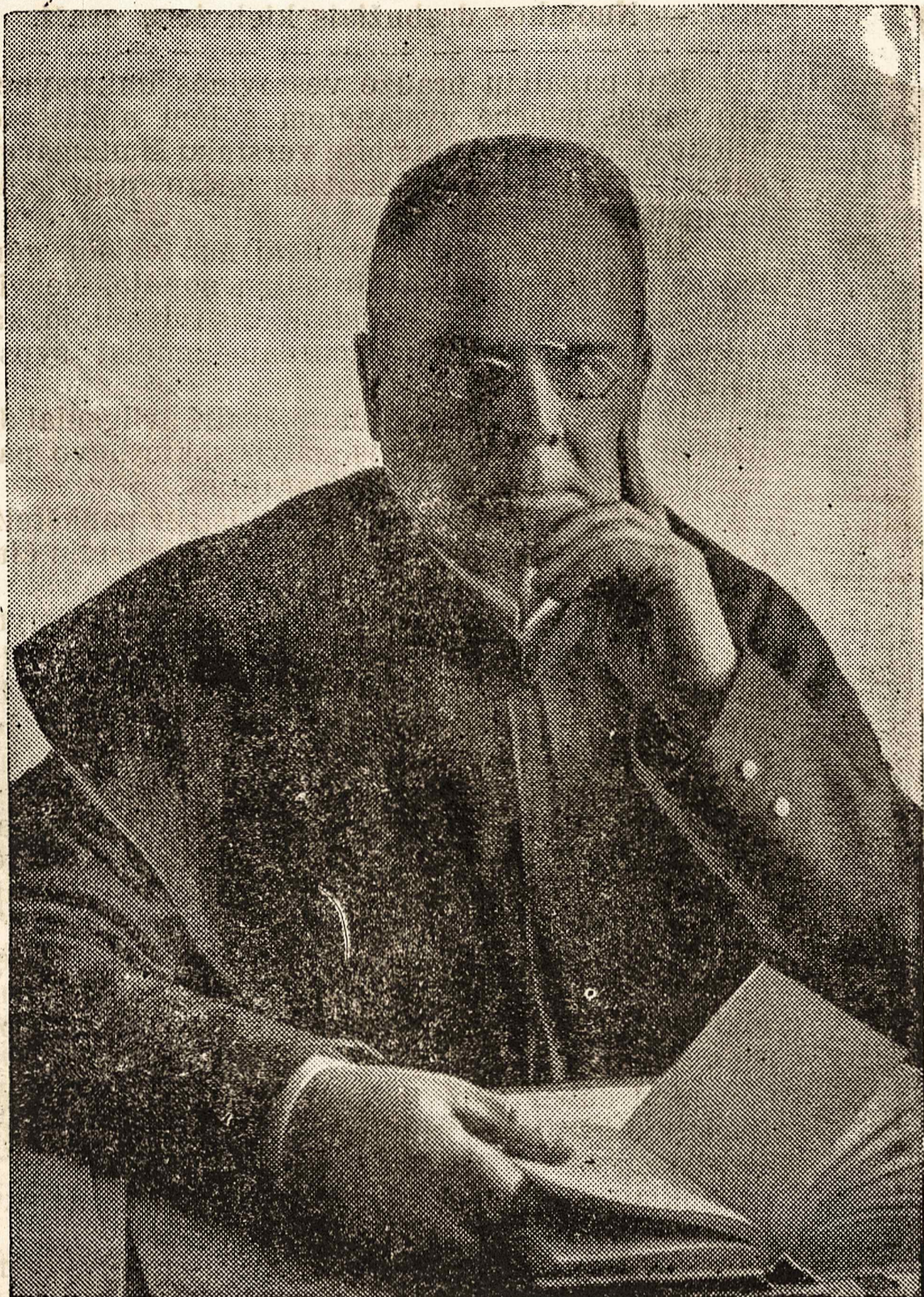
O abaixo assinado (nome, nacionalidade, idade, estado civil, profissão, religião, residência), portador da carteira de identidade modelo 19 R. Geral nº ..... expedida pela ..... de ..... vem, mui respeitosamente, solicitar de Vossa Excelência, so digne autorizar o Consulado, Legação ou Embaixada do Brasil em ..... a conceder visto permanente no passaporte de seu ..... de nacionalidade ..... estado civil com ..... anos de idade, residência, afim de que o mesmo possa, em caráter permanente, viajar para o Brasil.

Declara ainda o abaixo assinado, so responsabilizar por todas as despesas decorrentes com a sua viagem, bem como pela manutenção do referido parente neste País. Pede deferimento.

Selar com Cr. \$ 3,00 federais, mais
Cr. \$ 2,80 de Educ e Saúde.
— Firma reconhecida —

Juntar os seguintes documentos:

- 1 — Cópia fotostática da carteira mod. 19, autenticada na Delegacia Fiscal, Min. da Fazenda.
- 2 — Prova de capacidade financeira do requerente.
- 3 — Compromisso de subsistência, feito em Tabelião.
- 4 — Prova do parentesco alegado no requerimento.

Maironis — Jonas Mačiulis

Nedaugel mūsų

Nors mūsų, broliai, nedaugel yra,
Tačiau tvirti mes, jei riš vienybė;
Į darbą stokim vyras į vyrą:
Sujungtos rankos suteiks stiprybę.

Didžios nelaimės spaudžia tėvynę,
O priešas laukia jos prapuolimo,
Kapuose bočiai, kurie ją gynė,
Mes gi prislėgti nusiminimo.

Tačiau tėvynė dar nepražuvus;
Nušvis jos vėliai garbė spindėjus;
Nuslinks ta šmėkla, kaip ir nebuvus;
Saulutė džiugins vėl patekėjus.

Tai ko gi mūsų dvasia beliūsta,
Norint ne kartą širdį ir škausta.
Sukilę, naktį varykim rūstą:
Dienos šviesesnės ateitis rausta.

Prieš 16 metų, birželio m. 28d.
Kaune mirė didysis Lietuvos poetas
pranašas ir žadintojas Maironis,

Tikroji jo pavardė - Jonas Ma-
čiulis. Gimė 1862 m. spalio m. 21d.
Pasandravyje, Šiluvos val,

Neapsiriksimė pasakę, kad nėra
lietuvio, kuris nežinotų bent vieno
Maironio eilėraščio, kurių daugelis
tapę dainomis su pamėgimu dai-
nuojamos visoje Lietuvoje. Mairo-
nis yra didis lietuvių poetas netik
todėl, kad savo raštais žadino lie-
tuvių tautą ir išpranašavo jai lais-
vę, bet ir giliu lietuviškos sielos
supratimu ir nuoširdžiu lietuvių ar-
tojo vargų atjautimu.

Nei vienas Lietuvos rašytojas
dar nesuilaukė tokio visuotino
įvertinimo ir tiek savo raštų leidi-
mų, kiek Maironis. Ypatingai Mai-
ronis iškyla Lietuvos spaudos
laikais. Nei rusai nei vokiečiai ne-
pajėgė jo išstumti. Turėjo pasi-
tenkinti tik jiems nepatinkamų eilė-
raščių išbraukimu iš jo raštų. Bet
negalima iš žmonių atminties iš-
braukti to kas taip giliai įstrigo. Ir
šiandien Maironis sako:

O tačiau Lietuva
Juk atbus gi kada.
Neveltui ji tiek iškentėjo...

RIGI KULM

Nuo viršaus Rigi Kulmo, aukščiau debesų
Užmatyt negali Lietuvos;
Vien tik dunkso aplinkui vainikas kalnų,
Apsisupusių rūbais žiemos.

O po kojų žemai stebuklingai graži
Žydi rožėmis Alpių šalis;
Susiūbavę žali ežerai keturi
Ją bučiuoja jautriai bangomis.

Negirdėti garsų! Kiek ramumo dangaus!
Nieks nebaido svajonių gamtos!
Vien ant saulės laidos vamzdžio aidas
ringuos,
Vien kaskados teškent nenustos.

Nuo kaskadų baltų, lyg bažnyčių smalka
Kyla Viešpačio garbei ūkai;
Dievui tinka gamtos nekaltoji auka:
Laumės juostos ją puošia lankai.

Taip čia tylu, gražu!.. Vien keleivio širdis
Nenurimusi veržias toli!
Ir tą šalį norėtų pasiekti akis,
Kur Dubysos atkrančiai žali!

Malata

P E T R O N Ė L Ė   O R I N T A I T Ė

Ištisą savaitę žvengė žirgai Drūtulio sodyboje, o šunes, kaip geroki dveiginiai veršiai, storais balsais skalambijo, kad net langai virpėjo.

Gi per pačią suigą — jau svečiai kieme netilpo, ir ne vienas kaimynas apnakvino blizgančią bričką, šilkinėm skarom plasdančią.

Šaunios tai buvo vestuvės, kaip ir pritiko tikram šimtamargiui, dargi kaimavietės kelme besikerojančiam.

Pajauniai pakelėmis vaikams barstė saldinius ir riešutus, o jaunos pamergės visoms šypsojosi ir širdis kuteno. Dainos sklido per visą kaimą, kad net seniai bedančiai jaunas dienas atsiminė. Ypač žvilgsnio ir žodžio verta atrodė jaunamartė Teresė. Skaisti ir apskrita, kaip vyninis obuoliukas, stambiai suvingiuotom kasom ant viršugalvio, dangiška suknele iki žemės, baltu šydu apsigaubusi — ši nuotaka atrodė tartum iš altošiaus paveikslo traukta.

— Tik kad — ne iš mūs parapijos, — pagai-
lestavo viena pašalinė žiopsotoja.

Kai jaunavedžiai už stalo sėdėjo, ir, pokylio pilnumu apsvaigę, beveik laiko tėkmės nebejautė, storosios gospadinės prie kupinų lėkščių sotinosi, viską iš eilės ragaudamos ir girdamos, — jaunimas abiejuos namo galuos polkas trypė ir suktinius trenkė arba dainomis vėdinosi.

Gentys garbstė nuotaką, saldžiai kalbino ir jos šilkus glostė, nors ji, lyg sapnu užburta, mažą ką girdėjo, o dar mažiau į klausimus atsakinėjo. Žvitresnieji vyrukai ją net ir pašokinti nekarta išvedė.

Kaimynų moteriškos — žentinės, užkurinės ar marčios — tik iš tolo į ją stebėlijo ir pusbalsiu tarėsi, kokia čia jom nauja draugė Dievo duota būsianti. Rūpėjo, ar bus prielanki ar gal nupūkusi, darbšti ar apsileidėlė, duosni ar šykštaujanti.

— Gali ir nosį pariesti — agi turi iš ko! Šitokius kraičius atbildino, grynus tūkstančius prie notaro paklojo!

— Na, na! Jei tik statysis per aukštai, tuoj ant šakės pakelsim. Juk tai ne musiškė — iš kitos parapijos. Turės labai taikytis, kad į draugystę priimtume...

— Žinoma. O būtų galėjęs Drūtulių Jonas iš savo kaimo paimti merginą... Štai kad ir Agnę — nuo mažumės pažįstami. Arba Cecilę — tokia skais-taveidė, tokia dainininkė...

— E, kai apsipranta su saviškėm, tai — perniek laiko. Iš toliau — vis lyg brangesnė.

— Na, bet ir graži šita!

— Nuotakos drabužiais kiekviena graži.

Kai pagaliau praūžė vestuvinės linksmybės, pro vartus išburbė vystančiom gėlėm apkaišytos bričkos, nustojo skalambiję veršiniai šimtamargio šunes — vėl Vilkiškių kaimas grįžo prie pilko pirmadienio.

Dar ne vienam galva ilgai nuo vaišių gėrimų ar gal nuo muzikos ir dainų sopėjo. Ne vienam jaunuoliui dar sužeista širdis tvinkčiojo, kad šokinama pamergė buvo perdaug mielai šypsojusis...

O smailakių kaimynučių žvairi žvilgsniai dabar nuolat krypo link tos sodybos, kur buvo parvežta jaunamartė iš kitos parapijos.

Visom knietėjo patirti, kas ji per paukštelis, kokiom plunksnom kaišysis ir koku balseliu čiulbės...

Ypatingai nerimastavo artimiausio kaimyno Žvingailos moterija: vos ketvirtą dešimtį pradėjusi marti, jauniklė šeimininko sesuo Ruzė, o labiausiai — pati senoji močia, nors apžilusi, bei stambi ir narsi tararaila, geros širdies, bet ir aštraus liežiuvio moteriškė.

Ir kaip joms neknetės, kaip nekirbins smalsumo, jeigu iš jų kiemo ligi drūtuliškio — nosies tiesumu einant, vos šešiasdešimt sieksnių, kitaip sakant, vyriškų žingsnių tebuvo.

O jų sodai nuo senovės jau buvo susilieję į draugę, ir ties tvora aviečių krūmai neišskirtinai abejiem lygiai priklausė. Ir ta tvora — tik dėl formos stirksojo.

Štai dabar ta Žvingailos sijonų trejukė nuolat ir žvilgčioja į Drūtulio sodybos pusę ir iš tolo viską į atmintį traukia: kada ta jaunamartė ir su kokiais trūsais per kiemą praeina, kokia skepetėle šviečia, su kuo kaip kalbasi...

Pagaliau pabosta joms taip iš tolo tylomis smaguriauti — jos laukia diena iš dienos, kad ji čia, jų kieme, pasirodytų. Pačios jau ten ar dešimt kartų buvo nulėkusios — duonos skolintis ar ančių ieškotis...

Ak ta Teresė, ta marti iš svetimos parapijos, lig šiol didžiuojasi ir neranda reikalo su kaimynėlėmis pasibičiuiauti. Ar gi tai gražu?

Todėl pamažu ima jų širdyse rinktis aitrūs nuosėdos, tvenkiasi, tartum nuodai — rodos, negeras debesis nugulė tų sodybų tarpe.

— Ne tokios kaimynėlės buvome verti... Pati gailėsis vėliau... — jau su pagieža siūbtelia senė Žvingailienė ir liesa nosim kinkuoja

— Didelio čia daikto! — dar išdidžiau per-taria marti. — Juk ne visoms galvoms lygiai Dievas smegenų išteko!

— Visai jau netokia graži, kaip išsyk pasirodė, — susiramina jaunoji Ruzė — Kresna, kaip antis, o dabar sustorės, apsens, tai liks — kelmo kupstas, daugiau nieko. Nėra ko čia didžiutis!

Tikrai jau perilgai ta Teresė nesuprato Žvingailos kieme pasirodyti. Bet, žinoma, reikėjo ir naujuose namuose marčiai apsiprasti, su viskuo susipažinti, reikėjo ir jaunavedės dienomis pasidžiaugti. O ir nedrasu buvo į kaimynus išeiti — visiškai svetimame kaime...

Bet todėl Žvingailų moterų širdyse nuodai vis gausiau telkėsi, plėtėsi ir kilo, lyg užraugtos mielės.

Vieną dieną Drūtulio piemuo tapo smarkiai išbartas, senės Žvingailienės visu balsu išbūnnytas, kam, kaip nevidonas, avių neišganas.

Gi kai rudoji kuoduočė daigų darželyje pa-

Maloni vasaros diena paežerėje

sipainiojo — tu ponedie, su koku triukšmu turėjo būti marčios išguita! Ir vis taip rėkauta, kad anapus tvoros kas nors išgirstų...

— Turi gi ji pajusti, kad mes čia senesni gyventojai... Jei nenor kaimynautis, tai ir mes viską atkepsim, kaip svetimam.

O kai iš anos pusės vėjas pūtė ir dūmų kvapą kieman nešė, tai šitosios, nosis susukusios, rūkėsi ir burnojo:

— Tie Drūtuliai, turbūt, pernykščiom pakulom kūrena... Smirda, kaip šeško durpės... Tyčia mus uždumia...

Ir taip veik kasdien jau Drūtulio žmonėms ar gyvuliams už ką nors kliuvo ir vis didesnis barnis darėsi. Tik niekas nesuprato, kodėl anksčiau tokių ginčių nebuvo girdėta, nors irgi — piemens kiaules nužiopsodavo ir vištos visur palaidžiaudavo.

Nežinia prie kokių raguotumų dar būtų prieita toliau, jei per trumpą laiką buvo gerokai susižodžiuota, o širdyse — usnių ir dagių pridai-ginta.

Bet štai vieną dieną jaunamartė Teresė peržingsniuoja savo sodą ir vartelius į kaimyno pusę... Štai ji siauru takeliu jau kiūtina į Žvingailos kiemą...

O ten pro langą kažkuri tuoj pastebi naujieną ir visom trim tartum žadą užima — toks smalsumas padega kraują...

— Jijė ateina... Lėtai, apsidairydama... Pirmąsyk...

— Žiūrėsim, ką sakys...
Įknimba kiekviena į savo trūsą ir dedasi nieko nežinančios.

— Garbė Jėzui Kristui... — pasigirsta tylus svetimas balsas, ir skauti apvalaina moteris sus-toja prie slenksčio.

— Per amžius... — atsako visos, o senoji prideda: — Prašom tolyn.

Drūteliene paeina porą žingsnių, stabteli vi-

dury aslos — taip nejauku pirmąkart svetimoj troboj. Bet tuoj vėl, susiėmusi drąsos, apeina visas apsisveikindama.

Paprašyta sėstis visai nesididžiuoja, Ir tuoj paprastai, draugiškai ima kalbėti:

— Vis nebuvo laiko, o seniai rengiausi su artimiausiais kaimynais susipažinti...

— Kad visiems to laiko striuka... — palaiko šneką senoji močia.

— O čia — beveik vienoje sodyboje gyvename...

— Taip jau nuo senovės likę — dviejų brolių kiemai.

— Man taip sunku iš pat pradžių, — vėl lyg teisinasi, lyg atsiprašinėja viešnia, — viskas nauja, viskas svetima, kol apsiprasiu...

Jos žodžiai toki nuoširdūs, be jokio išdidumo ir moteriškai švelnūs.

Ir kažkaip netikėtai ima atsileisti anas įtempimas, kad net nuostabu, kaip — staiga darosi visoms lengva ir miela šnekėtis.

— Ak aš, jau žinau, — patvirtina Žvingailų marti, atsiminimais pasigraudindama. — Kai atėjau šičia, nors ir ne iš toli, bet — vis ne tėviškė... Visi kampai nepažįstami. O kol viską į galvą iš naujo įsidėti — ir klėty, ir tvarte, ir kluone — viskas kitaip stovi. Todėl viskas išsyk nesiseka — lyg atbulom rankom dirbi. O kiti iš tavęs tik juokiasi...

Gerą valandėlę pabuvojusi, Teresė pakilo namo. Išeidama paprašė paskolinti stambiają adatą. Mat, senio tėvučio skrandos rankovė prairusi, ji norinti užtaisyti, o visos jos adatos per plonos.

Smulkmenėlė ta adata, kaip ir kiti niekai, kuriais nuolat kaimynės skolinėjasi — degtukai, duona, pipirai, siūlai, ritės, skietai ir panašūs dalykai.

Bet šį kartą ta adata, kurios skolintis turėjo ateiti Teresė ir, kuria paskui buvo susiūta tėtūčio senos skrandos rankovė, buvo kaip tikras ste-

búklas — ji netikėtai gražino bičiulystę abejiems namams.

Žvingailos moterys išleido Tersę ne tik per kiemą, bet marti atlydėjo net ligi tvorelės, kur skiria abidvi sodybas, ir prie vartelių sunku buvo juodviem atsiveikinti — taip dar norėjosi nuo širdies pasišnekėti.

Dabar ta trijulė vėl garbsto Drūtulių jaunamartę: kad jauna, kad graži ir pažmoninga, o dar ir turtinga.

Jei įbėga paršas ar veršis į nesavą javą, žvingailiškiai, jau be jokio pykčio paveja anos sodybos linkui. O pasitaikiusiam kuriam šeimyniškiui dar pajuokauja:

— Svečią kad ir gyvulį, reikia puikiai paėsinti... — arba:

— Geriau, kad jūsų veršis į mūsų dobilus įpuolė, negu kad būtų į ežerą įkritęs, ar ne tiesa?

O žiloji močia, sykį kaimyno žąsis iš saviškės pievos išginusi, taip pasakė pačiam Drūtulių Jonui:

— Šitokiais dalykais, turbūt, Dievas mus išbando: ar mes mokam mylėti artimą kaip patį save ir ar mūsų širdys nėra pririštos daugiau prie žemės negu prie dangaus dalykų...

Iš mirties naštru

Ir jeigu kartais, po daugel metų
Sueisim vėl, mieli draugai,
Tai mūsų gretos jau bus praretę
Ir pasikeitę mūs veidai.
Tik širdis viena, ilgesio pilna,
Skausmo kupina, pasiliks jauna.

J. Aistis.

Kai š. m. gegužės mėn. 10 d., paryčiais mūsų «Generolas Stuart Hentzelman», po 14 dienų kelionės, įkabino inkarą Rio de Janeiro uoste, mūsų, 862 veidai, pasipuošė laimingomis šypsėnėmis.

— Pagaliau... mes Brazilijoje!

O, Dieve!... Mes ne tik Brazilijoje, bet drauge sugrįžom gyveniman, po septynių bado ir valkatavimo metų.

Brolau, Brazilijoje! Tu teigi, kad dabar esanti žiema, tačiau mums tikrai pavasaris — mūsų širdyse!

Brolau! Lygiai prieš 7 metus ir pas mus tenai... Lietuvoje taipgi buvo pavasaris. Ir dangus buvo giedras, kaip čia — Rio de Janeiro ar São Paulo,

Tačiau tik dangus buvo giedras, o mūsų širdyse lyg Vėlinių vakarą...

Ar gali būti skaudesnis dalykas, kai mano, ir tikiu tavo, motinos širdis buvo verinama ant skersaakio enkavedisto durtuvo ašmenų? Į aimanas neturėjome teisės.

Aiman! Mes, prieš viso laisvojo ir kultūrin-

gojo pasaulio valią, buvome priversti kartoti Tėvynės išgamų gėdos ir melo žodžius:

Ko jūs baiminatės? Juk tai vežamos prostitutės Rusijon...

O, Motin!

Anuomet juk mačiau tave

Prie kiemo kryžkelės suklūpus:

Tavo kojos mirko ašarų klane —

Maldos žodžiai plaukė iš kraujuotų lūpų...

Brolau, Brazilijoje. Ir koks sūnus išdrys pasakyti savo motinai į akis:

— Juk tai prostitutė...

Tik Lietuvos kompartijos vadeiva Sniečkus Antanas tai išdrįso pasakyti. Ir tikiu, brolau, tau dažnai ateina mintis:

— Kodėl aš negrįžtu Tėvynėn?

Juokai juokais, tačiau mano bičiulis vienam Rio de Janeiro žurnalistui į tą klausimą atsakė šitaip:

— Man daug geriau patinka Brazilijos karščiai negu Sibiro šalčiai.

Tu verčiau pasiklausk to paties Sniečkaus Antano, kodėl jo tikroji motina, prieš 4 metus, sūnui, «Antaniukui» artėjant su kompartijos bilietu kišenėje ir enkavedisto durtuvu rankoje, turėjo bėgti iš Tėvynės ir nuo to sūnaus, kurį ji pagimdė, o jis tūkstančiams ir jai pačiai, atnešė mirtį. Tauta naikinama Sibire, Sniečkienė mirė tremtyje, Vokietijoje Hanau stovykloje, šį pavasarį.

Anadien, brolau, girdėjau tave tvirtinant, kad tenai — Tėvynėje žemę dalina. Taip, brolau! Ten ne tik žemę, bet ir mirtį dalina!

Ar ne prieš 7 metus berželio 14, 15, 16 dienomis mano Tėvynėje, raudoni, ir kritusio arklio krauju nudažyti vagonai, ilgomis virtinėmis, slinko Minsko link.

Keiksmi, maldos, ašaros, aimanos dusliai veržėsi pro spygliuotus vagonų langelius. Bet ar duos kas tau pasiguosti? Tik enkavedisto durtuvo ašmenys blizgėjo saulės spinduliuose, o pro gyvulinių vagonų grindinį sunkėsi kruvinos motinų ir kūdikių ašaros...

Taip, brolau! Ten Tėvynės žmogžudžiai dalino žemę, galvijus, niekino Rūpintojėlius, o tūkstančiai alpstančių nėščių motinų, kūdikių, be lašo vandens, buvo vežami Rusijos gilumon ir mirtin.

Tai buvo žiaurus pavasaris. Nebesulaukti jo,

AL. KĖDAINIS

NEJAUKI VALANDĖLĖ

Vienas žymus teisėjas nuėjo į kirpyklą nukusti barzdą. Kirpėjas pradėjęs skusti paklausė:

-- Ar tamsta esate teisėjas James?

-- Taip, tai esu aš.

-- Ar jūs atsimentate vieną žmogų Whweller kurį jūs nubaudėte 20 metų kalėjimo? paklausė kirpėjas ir labai atsargiai skuto toliau teisėjo veidą.

-- Taip' aš jį atsimentu. Tai buvo blogas žmogus.

-- Jis yra mano brolis, -- pasakė kirpėjas ir ėmė skusti kaklą.

Teisėjui skruzdėlės ėmė bėgioti po nugarą, koį jis po kelių sekundžių, kurios jam pasirodė valandomis, vėl išgirdo kirpėjo balsą:

-- Taip jis buvo labai blogas žmogus. Dabar jis yra nekuriam laikui saugioje vietoje.

Iš greitu laiku išeinančios
VENANCIJAUS ALIŠO knygos
«PIETŲ KRYŽIUS»

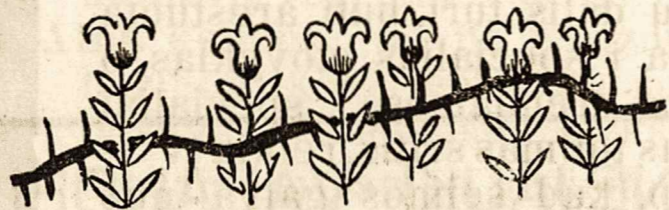
GYVENIMAS

Drebėdama žvaigždė per skliautą nusirito,
Lyg ašara numirėlio pilkuoju veidu.
Nuslydo tylomis be garso ir be aido...
Spindės meilia šviesa danguj pasaulio kito?

Tikėk gyvenimą, širdie. (Man protas sako:
Chimera jis; padangių lengvas debesėlis;
Trapi banga nuo marių kranto pasiliko
Nuoš, nuoš tolyn — be pėdsako, be tako...)

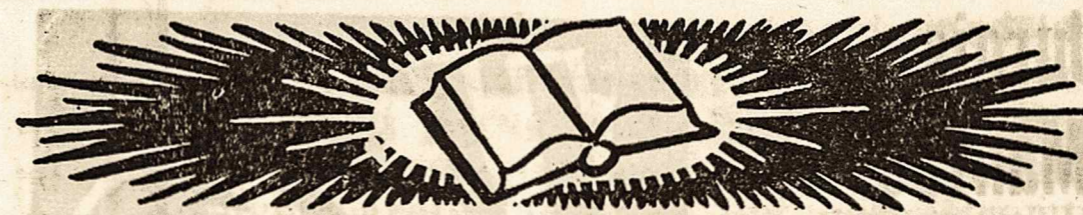
Pravirksti tu kaip kūdikis, kad buvo melas
Sapnai tie nekalti ir tos nekaltos viltys,
Tie pasakų didvyriai, vandenys ir salos...

Žarstykit, amžių vėjai, baltas laiko smiltis
Griuvėsiuose senuos... Tiek kojų juos jau mynė,
Tiek rankų trupino jų pamatą uolinį.

NEBLOGAS SUMANYMAS

Sekmadienio popietį, vienas amerikietis ap-
lankė savo pažįstamą šeimą. Labai nustebė radęs
juos sėdint sode, kai tuo tarpu bent šešetas jų
kaimynų darbavosi sode. Suįdomintas to keisto
vaizdo, jis paklausė kaip tai reikia suprasti. «Ma-
tote, -- paaikškino šeimnininkė, -- mes dažnai lo-
šiamo kortomis, bet ne iš pinigų, o iš darbo va-
landų. Kas pralošia turi atidirbti. Ar negera idė-
ja?»

KNYGOS

Kazys Bradūnas - VILNIAUS VARPAI - Sonetai
Išleista 1947 m. Vokietijoje. Atžymėta «Patrios»
leidyklos premija. Knygoje talpinami eilėraščiai
visi kalba apie Vilnių ir jo pasiilgimą.

Mūs gyvenimas ten ir kapai —
Mes tikėjom — mus, Dieve, vedi.
Ir dabar visada man širdy
Skamba Vilniaus varpai.

Tai posmas kurį galima laikyti vedamąja kny-
gos mintim. Iliustravo L. Vilimas.

Kazys Bradūnas - MARAS - Poema. Knygoje
talpinami eilėraščiai viena tema ir sudaro vien-
tisa kūrinį. Iliustracijos Tel. Valiaus.

Abi knygos estetiškai išleistos.

Faustas Kirša - TOLUMOS - Poezijos rinkinys
Naujausi ištrėmime parašyti eilėraščiai. Visur
spindi gilus gimtosios žemės ilgesys. Tačiau:

Mums jau gedulo maršai nebaisūs
Mūsų vėliavas puošia smūtkeliai!
Per audras, per ugnis mes žygiuosim
Į tėvynę, į mylimą šalį.

Iliustravo lino raižiniais V. Petravičius.

TUR BARBUTĖ BROLI VIENA
SVEIKINA JI VARDŲ DIENĄ.
SVEIKAS, SVEIKAS, MIELS PETRUK,
TU GERUTIS VISAD BŪK,
KLAUSYK TĒCIO IR MAMOS.
NEUŽMIRŠKI LIETUVOS!

Brazilijos kava

KAVOS KILMĖ. Kava žinoma pasaulyje dar vos tik 600 metų. Apie jos atradimą pasakojamos įvairios legendos. Kiek iki šiol yra ištirta, atrodo, kad kava atėjo iš Abisinijos per arabus.

Vienas toks pavadinimas sako, kad apie 1390 metus vienas Abisinijos piemuo ganydamas ožkas pastebėjo, kad vakarais genant kaimenę namon, jo ožkelės didžiumoje būdavo pavargusios. Tik tos ožkos, kurios mėgdavo graužti vieną ypatingą krūmą, visuomet būdavo guvios ir net daugiau pieno duodavusios. Pastabusis piemuo pamėgino ir pats to krūmo vaisių pakramtyti. Nuo tų vaisių kramtymo jam dingdavęs nuovargis ir jis įprato juos vartoti. To papročio, turbūt, išmoko jo žmona, nuo jos kaiminka, toliau visas, kaimas o vėliau visa apylinkė.

Toji Abisinijos apylinkė vadinasi Kaffa. Iš Kaffos tos pupelės pateko 1434 metais į Arabiją ir gavo kavos vardą, rodantį į augalo kilmės vietą. Apie 1512 metus kava pasiekė Turkiją, jau anksčiau išplitusi taip pat po Egiptą. Tik apie tą laiką kavą pastebėjo ir Europiečiai, ir 1690 metais olandai pradėjo ją auginti Javos saloje.

Olandai mėgino aklimatizuoti kavą Europos klimatui, bet deja, kava pasiliko tik tropikų augalu. Iš Olandijos šiltadaržių kava pateko į tropikų juostos Ameriką. Francūzas Desclieu 1723 metais atvežė pora kavos daigų į Martinikos salą, o olandai patys taip pat pamėgino auginti kavą 1718 metais Suriname, olandų Gvajanoje. Jan 1722 metais vienas prancūzų kalinys vardu Mourgues iš ten pergabena kavą į prancūzų Gvajaną Caiene, ir už tai gauna iš gubernatoriaus laisvę.

Vos tik kava ten prigijo ir pradėjo plėtotis, 1727 metais apsilankė į Caiene vienas šaunus brazilų viršila vardu Francisco Palheta, kuris ten beviešėdamas tiek patiko gubernatoriaus žmonai, jog toji slaptai jam padovanojo maišelį žalių kavos pupelių.

Greitu šuoliu kava paskliko po tropikų Ameriką: Jamaikoje — 1728 m., Venezueloje — 1784 m., Kolumbijoje — 1808 m., ir net Havajuose — 1825 m.

Tūlas Jonas Hopmanas iš Rio de Janeiro 1772 metais pradėjo pirmasis iš Brazilijos kavą eksportuoti.

Kavos plitimo žygis, nors greitai aprėpė pasaulį, bet sutiko taip pat ir daugybę kliūčių. Beveik visi, kas jos pamėgino, liko jos vartotojais. Egipte ir Turkijoje, Balkanuose ir Graikijoje be kavos, rodos, nebūtų jokio viešojo gyvenimo. Visoki reikalai ten atliekami kavinėse, prie kavos puodelio, susitikimai, pasikalbėjimai, politikos pašnekėsiai.

Kaikam nuo perdidelio vartojimo net širdys sugesdavo. Tie pervėlai apsižiūrėję pasipasidarydavo tada aršiausiais jos priešais, kaip tas atsitiko ir su vienu turkų sultonu, kuris savo valstybėje buvo griež-

tai uždraudęs kavą gerti. Egipte islamo šventikai (mulos) supykę, kad daugiau žmones lanko kavinės negu mečetes, taipgi buvo kurį laiką užgynę kavą, bet tas trukdavo, kol aršiausieji priešginos numirdavo, o po to kava garavo vėl visur ir kvepėjo dar skaniau...

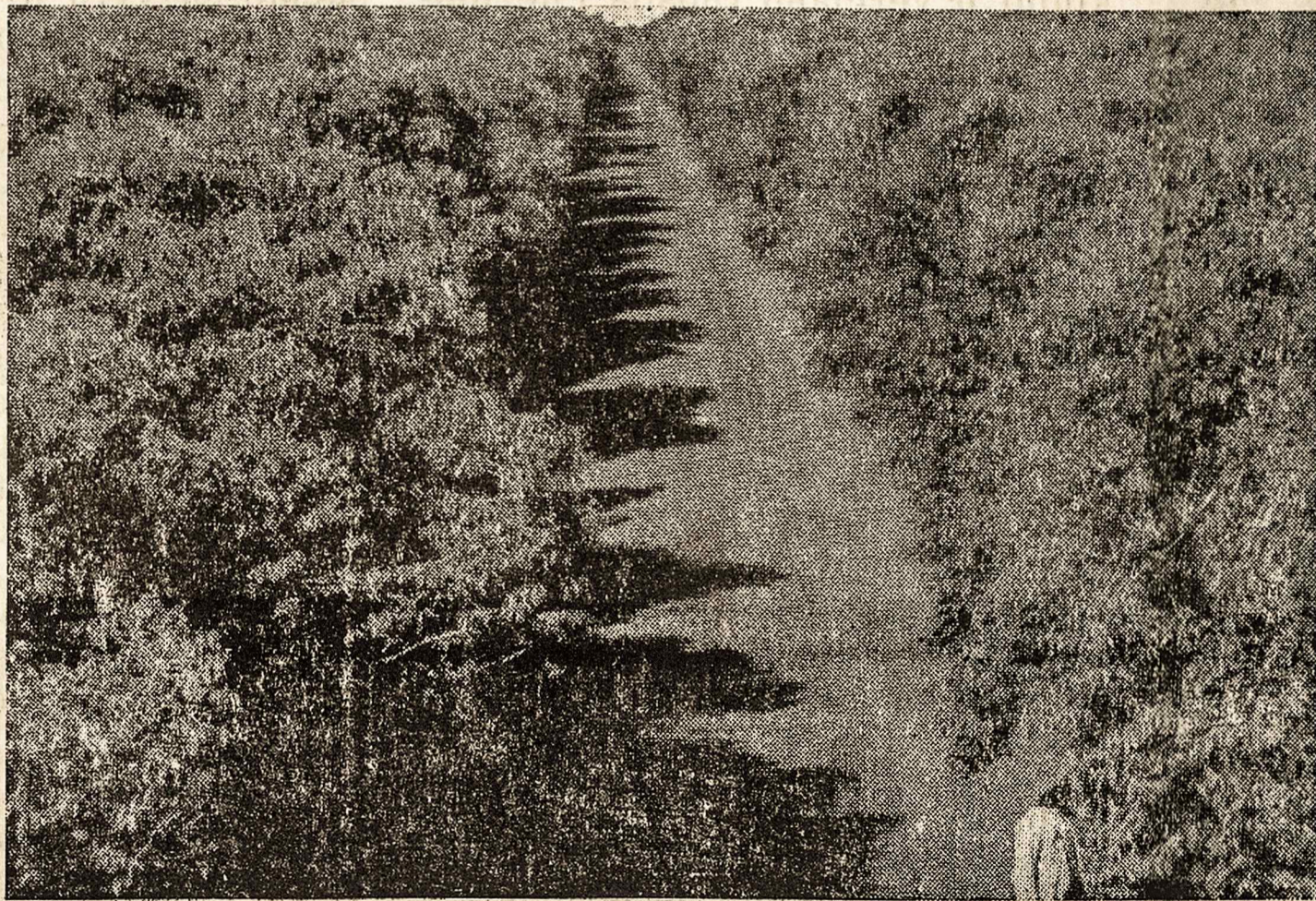
Taip pat visi pirmieji kavos augintojai leisdavo parduoti į užsienį tik degintą kavą, kad kitur jos neįsiveistų ir liktų monopolis vienosė rankose. Niekas iš to neišėjo, ir šiandien kavą augina kur tik gamta leidžia jos krūmams bujoti.

AUGALAS: Kava yra medelis, kuris geroje žemėje ir negenėjamas gali išaugti iki 6-8 metrų aukščio, o jo liemuo pasiekia 8-13 cm. skersmens. Kaip kultūra jis palieka žemesnis, jo šakos genimos ir palenkiamos taip kaip pageidauja augintojas, kad būtų patogiau jis prižiūrėti ir nuraškinti. Aptvarkytas medelis gauna stačio volo arba piramidės išvaizdą; jo žievė yra žalsvai pilkos spalvos, o mediena gelsvai balta. Kamienas nupiautas turi taip pat medžio metų lankus, tik jie neatatinka tikro metų skaičiaus, kaip tai būna su medžiais siaurėje. Tropikuose augimas eina per ištisus metus, lietūs ir karščiai turi įtakos augimui, o ligos ir kenkėjai taip pat gali sulėtinti augimą, todėl lankai neatatinka medelio amžiaus.

Kavos medelio lapai išsilaiko ant šakų dvejus metus. Žiedai yra iš penkių lapelių ir savo išvaizda bei kvapu yra panašūs į jasmimą. Tie žiedai laikosi po keturis apie lapo kotelį ant šakelių eilėmis išilgai šakos. Jų pumpurai būna žali ir prieš sprogsiant pabala.

Vaisiai glūdo kiauteliuose, stambios vyšnios didumo, vis po du kiekviename. Tos «gilelės» pradžioje būna žalios spalvos, paskui pagelsta, paraudonuoja ir pabaigoje nokimo tampa tamsiais rudos iki violetinės spalvos. Pačios kavos pupelės glūdo toje «gileje», sidabro spalvos plėnelėje ir yra gelsvai pilkos spalvos. Aukštumose auginti kavos grūdai būna tamsiai melsvi. Tie grūdai — kavos pupelės — yra įvairaus didumo, nuo 4,5 mm. 17 mm. ilgio ir jų 1000 svoris svyruoja nuo 100 iki 300 gramu.

Kava auga Brazilijoje, Antiluose, Meksikoje, Kolumbijoje, Venezueloje, Bolivijoje ir Gvajanoje; Airikoje — Abisinijoje, Aukso Krante, Ango-

KAVYNAI

loje, Kongo, Tanganikoje, Kenijoje, Ugandoje, Madagaskare ir Somalijoje; Indijoje, Javoje, ir Indonezijos salose. Ji mėgsta temperatūrą metų vidurkiu apie 18°-22°C ir geriau pakenčia aukštesnę negu žemesnę, žinoma, jei karštis nėra deginantis ir džiovinantis. Mėgsta aukštį nuo 600 iki 1800 metrų virš jūros lygio.

Žydi rugpiūčio-spalių mėnesiais, o raškoma gegužės-rugsėjo mėnesiais, sekančiais metais.

Kenkėjai: Nemažiau kaip žmonės, kavą mėgsta ir ištisa aibė

visokiųjų vabzdžių, grybų ir kenkėjų. Toks grybas «*stigmato-micose*» puola kavos «*giles*», kitas vėlšaknis, trečias mėgsta jos žievę, o visokios blakės ir vabzdžiai žiedus ir pačias pupeles. Bet baisiausias kavos priešas, ar gal didžiausias jos mėgėjas, yra toks mažas vabaliukas, didumo sulig stambesnės siuvamos adatos siūlo skylute, vardu «*stephanoderes*», o Brazilijoje tiesiog vadinamas «kavos gražtas» (broka do café).

Šis niekadėjas pragrežia kavos gilės kiautą ir padeda jame kiaušinius, iš kurių po 25 dienų išsiperi lerva. Toji lerva ten pat ir maitinasi išgreždama ir išėsdama patį kavos grūdą. Deda kiaušinius tik į prinokusius vaisius, kuriuos tie maži kirminiukai — jų ilgis apie 1,3 iki 1,7 mm — išgraužia ir sunaikina, kartais iki 80% viso derliaus. São-Paulo valstybėje (estate) šiais metais «kavos gražtas» sunaikino jau milžiniškų plantacijų plotus ir gresia sunaikinti kavos ūkį. Iki šiol nerasta visiškai patikimų chemikalų ar kitokių priemonių šitai «rykštei» nugalėti.

São-Paulo žemės ūkio ministerijos vykdomieji organai paprašė estado kongresą 60 milijonų kruzeirų kovai prieš «gražtą». Kreditai buvo leisti, bet kol nuo įstatymdavystės per visas įtaigas raštai, patvirtinimai ir kiti popieriniai daiktai sukeliavo iki vykdomųjų organų, šiais metais kovą pradėti jau buvo pervėlu — «gražtai» kavą sugraizžiojo greičiau, negu parašai popierius... Visur laimi spartesnysis!

Šis prakeiktasis vabalėlis pateko į Braziliją su kavos sėklų atmainomis importuotomis 1913 metais iš Javos salos. Apie 11 metų truko kol jis, taip sakant, įsikūrė Brazilijoje ir jau nuo 1924 metų pradėjo išgrežinėti kavos maždaug už 100 milijonų kruzeirų vertės.

Campinas apylinkėse «kavos gražtas» jau beveik sužlugdė visas kavos fazendas. Ten pat, Campinas mieste, yra specialūs skyrius Kavos Institute, skirtas kovai prieš «kavos gražtą» — (stephanoderes).

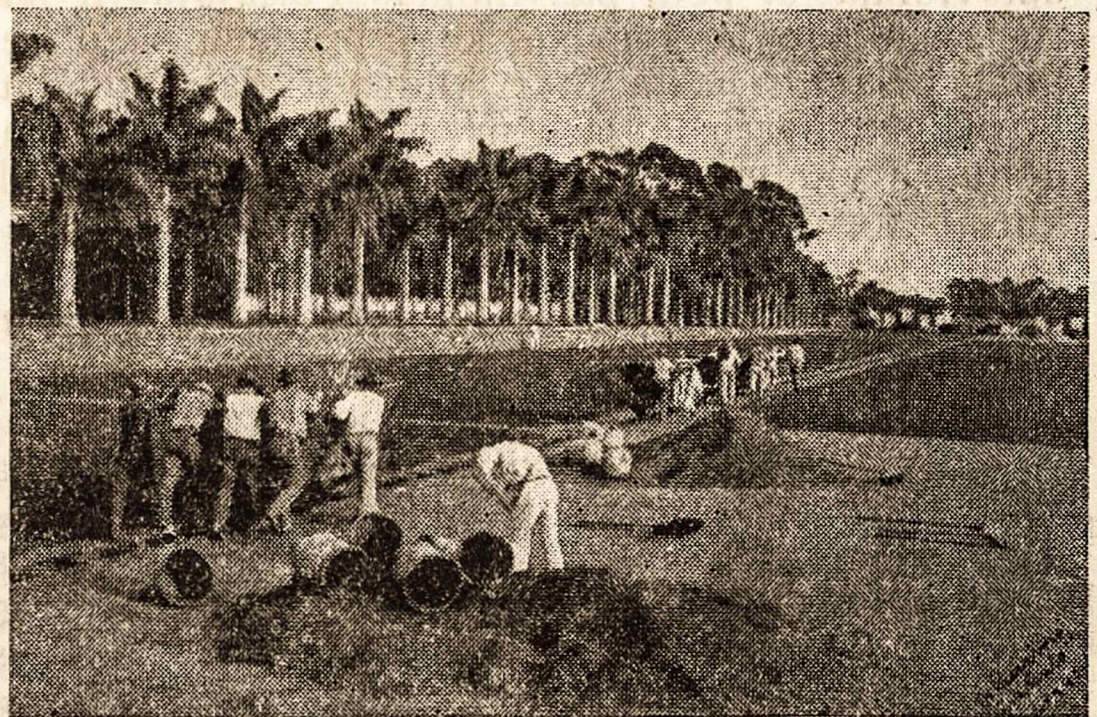
KAVOS BRAUKIMAS

Praėjusią savaitę buvo panaudota speciališki nauji chemikalai kovai prieš tą kenkėją, HGB (— hexacloreto — benzenas), Pirajuhy miestelio apylinkėse. Vaistas, matyti, nepatiko tiems gražtams, ir jie pradėjo iš visų apylinkių bėgti į patį miestelį, kuriame to vaisto nebuvo paskleista. Miestelį užtvino jie, kaip skerių debesys, ir žmonės slidinėjo juos traiškydami, negalėdami paeiti gatvėmis. Ir taip tas daug už blusą mažesnis bišelis tapo São-Paulo ir visos Brazilijos kavos fazendų pats didžiausias siaubas. Tik iš Ugandos atvežtos specialios širšės naikina tuos vabaliukus. Širšės deda savo kiaušinėlius į tas pačias skylutes, per kurias išskverbė «gražtas». Širšių lerva suėda «brokos» lervą bet kava ar taip ar šiaip lieka skylėta ir niekur netinkama. Iš kitos pusės tos širšės gyvena tik ten kur yra daug «gražtų». Sunaikinus «gražtus» išnyksta ir tos širšės, išnykus širšėms vėl atsiranda «gražtų» — gyvosios gamtos pusiausvyros dėsnis!

KAVOS FAZENDA. Didelė ir pelninga kavos fazenda yra labai sudėtingas ir jautrus biznis. Jos sėkmingumui reikia daug suderintų sąlygų: 1) didelis skaičius vietinių darbo rankų 2) transporto galimybės, 3) maisto ir gyvulių ūkis savo darbininkams išmaitinti ir traukos jėgai, 4) įterptinių kultūrų auginimas, 5) dideli įrengimai ir organizacija.

Čia yra žinomi trys samdymo būdai: a) empreiteiros — (kumečiai-pusininkai), b) colonos — (samdiniai) ir c) «camaradas» — (padieniai).

Pirmieji (a) stato namus, tiesia kelius, ieško vandens, kasa šulinius ir kanalus. Gauna sutartį mažiausia keturiems metams, gauna butą ir ganyklas. Gali laikyti 1-2 karves ir kiaulių kiek nori. Privalo apžiūrėti kas žmogus po 4000 kavos krūmų, ir gali sėti sau, tarp kavos linijų, ryžių, kukurūzų, pupų ir p., ir gauna dar šiek tiek pinigais. Antraisiais metais gali sėti sau tik 2/3 to ką sodino ar sėjo pirmaisiais metais. Trečiaisiais

KAVOS FAZENDA, LUIZ PINTO, IPAUČŪ, EFS, EST. DE SÃO-PAULO. DŽIOVINIMAS

metais sau sodinasi tik pusę to ką buvo sodinęs pirmaisiais metais. Ketvirtaisiais metais jis gauna pusę nuo kavos derliaus.

Antroji grupė (b) samdomi vieniems metams. Pareigojasi aptarnauti vienas žmogus 3000 krūmų (— vadinama «enšada»). Kur krūmai dar žemi gali sau į tarpus sodinti ryžių kukurūzų ir pupelių.

Trečioji grupė, «camaradas», suskirstyti bū-

riais (turmomis) ir turi savo prievaizdą. Į šią grupę įeina visoki nepastovūs darbininkai, nepasisekėliai, nusivylusieji ir kaboklai sugalvoję laikinai padirbėti. (Kaboklas — Brazilijos klajoklis nenorįs pasirinkti sėslio gyvenimo, arba pabėgęs nuo civilizacijos ir pradėjęs primityvišką buitį.) Anksčiau jie susidėdavo beveik išimtinai iš vergų. Dabar ten rasite visokių rasių ir genčių atstovus.

Kada po vergų išlaisvinimo dauguma juodųjų persikėlė į šiltesniąją Brazilijos šiaurę, São Paulo kavos plantacijas išgelbėjo italų imigrantai, stodami anų vieton samdinių (colonų) kategorijon.

Darbininkų būklė fazendose sunki. Lietuviai dirbę kavos fazendose beveik visi yra jau iš ten išsikraustę, įsikurdami savuose ūkiuose arba miestuose tapo pramonės darbininkais, savo namelių savininkais arba prekybininkais bei amatininkais.

Raškymo metu kiekvienas darbininkas prisijusiosia krepšį į kurį jis deda raškomas kavos «gileles» o iš jo vėliau supila į maišą. Per dieną vienas žmogus gali prirašyti iki 60 kilogramų neaižytų «gilelių», kas prilygsta 10 kg rinkoje parduodamos valytos kavos.

Antras būdas yra kavos braukimas. Krūmas aptiesiamas aplinkui marškomis ir vaisiai tiesiog nuo šakų braukiami. São-Paulo estade kava taip braukiama, bet kitur, pav. Kost-Rikoje, Meksikoje ir Gvatemaloje ši būdą vadina «melžimu», griežtai draudžia ir net pastebėjus išskaitomos pabaudos.

Kavos «gilės» suvežamos į vieną vietą aižymui. Kur yra sraunus vanduo transportui naudojama srovė, ir nurašyta kava tiesiog plukdoma kur reikia. Vienon vieton suvežta kava plaunama apvalymui nuo visokių atmatų ir vandenių transportuojama iš baseinų kur reikia.

Mašinos tada kavą išaižo, dar kartą ji užliejama vandenių, kad perfermentuotų ir atsipalaiduotų nuo savo «sidabrinės» plėnelės. Po to seka džiovinimas ir pelų pašalinimas. Persijojus ir surūšjavus, supylus į maišus kava pradeda savo kelionę į Santos uostą, kur kilometrinių sandėliai ją priima, perrušiuoja ir paruošia eksportui. Sandėliuose yra moderniškai įrengtų maių ir konvejerių, kuriais kavos maišai, kaip žiurkės olomis, perbėga iš vieno sandėlio į kitą, arba maišas po maišo subėga į laivą, automatiškai saskaityti ir sunumeruoti.

Iš Santos uosto laivai išnešioja Brazilijos kavą po visą pasaulį. Brazilija pati viena pagamina 53% visos pasaulyje užaugamos kavos. Brazilijoje auga 2.257 milijonai kavos krūmų ir duoda į metus apie 14 milijonų maišų kavos (po 60 kg. maišas), vien tik eksportui į užsienius. Pajamos už eksportuotą kavą 1945 metais davė Brazilijai 4.240 milijonų kruzeirų (— 212 milijonų USA dolerių) kas sudarė 34,8% viso Brazilijos prekių eksporto užsienin.

Didžiausias pasaulio kavos suvartotojas yra Amer. J. Valst.(USA) su 85%, (— 19.394.132 maišai po 60 kg); po to Europa su 4,46% (— 1.012.649 maišai), Afrika su 2,45% (— 555.254 maišai), Argentina su 2,59% (— 508.045 maišai) ir likutis po kitas šalis); daviniai iš 1944 metų.

Jungt. Amer. Valst. (USA) įsiveža apie 47% viso savo kavos kiekio iš Brazilijos ir apie 23% iš Kolumbijos. Brazilija iš viso savo metinio eksporto parduoda į USA 82,15% (1945 m.)

Tuo būdu, kavos ūkis ir jos eksportas nu-

lemia Brazilijos politinius santykius su savo didžiuoju kaimynu USA; Jis neatmezgamai sujungė abiejų krašto ekonomiką ir prekybą. Nuo kavos biznio pareina kruzeiro pastovumas ir vertė.

Krizės metais, kada krito kainos ir kavos importas, Brazilijoje liko milžiniški kavos kiekiai kurie negalėjo būti nei suvartojami, nei sandėliuojami, nei apsaugojami nuo gedimo. Taip nuo 1932 metais buvo sudeginta ar kitaip sunaikinta 9 milijonai maišų, 1933 m. — 13,6 mil. maišų, 1934 m. — 8,2 mil. maišų, 1937 m. — 17,2 mil. maišų, 1938 m. — 8 milijonai maišų; bendrai nuo 1931 iki 1944 metų, Brazilijoje buvo sunaikinta 78,2 milijonai maišų kavos pupelių (po 60 kg maišas.)

Toks tiesus ir ankštas priklausomumas nuo USA rinkos ir to krašto gerbuvio, kavos ūkį Brazilijoje pastatė į labai sunkią padėtį. Kainas diktuoja New-Yorko kavos birža, garsusis BIC (Buro Interamericano do Café). 1945 m. brazilai gaudavo vidutiniškai po Cr.\$3,42 už 1 kg. (— 17 amerik. centų).

Šiandien kavos ūkis Brazilijoje yra vienas pačių nepelningiausių. Be to, jis atsidūręs tokioje padėtyje, kad negali nei mirti, nei gyventi. Kavy-nų negali nei pamesti, nei kita kuo staiga paversti. Reikia dirbti ir toliau, o darbas beveik neapsimoka, kartais prie blogo derliaus dargi padaro nuostolių. Milžinas-kava serga sunkiai, nepasike-lia. tuo tarpu jo juoduoju krauju maitinasi ir kles-ti biznio milijonai.

U Ž K A ?

(perkelta iš 11 pusl.)

pasijudinti. Tada rusai užrakino jas barake ir dabėgo. Čia jas vos gyvas rado vokiečių kareiviai ir padėjo grįžti namo.

Kalinių ir trėmtinių širdį veria skundai šaukia pagalbos. Bet iš visų tų dejonų skausmingiausių balsu skrieja į pasaulio sąžinę vienintelis, bet bausis klausimas: U Ž K A ?

Lietuvos konsulatas São Paulyje

PAIEŠKO ŠIŲ ASMENŲ:

1. Augučiai Juozas ir Veronika, kilę iš Utenos ap., Tauragnų val., Selos km.
2. Brazaitis Jurgis
3. Danielius Feliksas, gimęs 1897 m.
4. Duducis Petras, sūnus Vinco, iš Nausininkų - Č.žiūnų km.,
5. Elertienė - Šakočiūtė Teofilė, iš Angliniškių k. Virbalio val.,
6. Geomeri - Raudonaitė Bronė, duktė Jurgio ir Marijonos, gimusi 1904 m., Sakalupio km., Naumiesčio val., Vilkaviškio ap.
7. Juška Klemensas iš Treigių km., Joniškio val., Šiaulių ap.,
8. Jurkevičius Mykolas, kilęs iš Kauno,
9. Kasperavičius Jonas ir jo seserys (vardai nežinomi), kilę iš Palemono val. Kauno ap.
10. Kazlauskas Aleksas (Aleksėjus) iš Kauno,
11. Kriaučiūnas Vaclovas, sūnus Domininko, iš Korsakų k. Žaslių val., Trakų ap.,
12. Kailiunaitė Marijona iš Jurbarko,
13. Strodomskis Juozas, sūnus Kaje-tono iš Raseinių ap.
14. Venslovaitis Juozas, iš Mikaičių km. Bublelių val. Šakių ap.

Ieškomieji arba žinantieji apie juos prašomi atsiliepti:

CONSULADO DA LITUANIA, Rua Jaguaribe, 477. São Paulo.

LIETUVIJOJE

„LIETUVIŠKA“ FILMA

Tarybinė spauda plačiai aprašinėja ir džiaugiasi naujos lietuviškos filmos pastatymu. Filmoje vaizduojama Marytės Melnikaitės gyvenimas ir vadinasi «Marusia» (Marytė).

Filmą režisavo ir svarbius vaidmenis vaidino rusai

«Literatūra ir Menas» aprašinėdami šį įvykį nusižeminusiai garbina rusus, pareikšdami, kad be rusų pagalbos jie nebūtų to darbo atlikę. Nenuostabu, nes tie lietuviai artistai, kuriems buvo leista vaidinti menkuosius vaidmenis tikrai nepasižymėjo jokiais gabumais, bet buvo parinkti dėl sugebėjimo prisitaikinti prie okupantų. Filmoje dalyvavusi L. Binkytė yra žinoma kaip labai menkų sugebėjimų artistė, bet už tai ji spaudoje paberia daug saldžių žodelių rusiškai valdžiai. O tokių, kad ir labai pigių komplimentų iš lietuvių pusės rusai labai stokoja.

Muzikas Stalino tarnyboje

Muzikas Tallat-Kelpša už kantatą «Stalinas» gavo Stalino muzikos premiją. Tik iš kantatos pavadinimo premijavimo priežastis aiški.

Iš viso dabar Lietuvoje pasižymėti nesunku, nes norinčių pagarsėti atsiranda labai mažai.

Lietuvių literatūros dekada Maskvoje

Maskvoje įvykusioje lietuvių literatūros dekaudoje dalyvavo tautinių šokių grupė, rašytojai ir dainininkai. Iš žinomų vardų buvo paminėti dainininkai A. Staškevičiūtė, J. Mažeika, rašytojai Mykolaitis-Putinas, Marcinkevičius. visi kiti «rašytojai» bolševikų naujai iškepti.

Neveltui Sniečkus puola Lie-

tuvos rašytojus, kad jie nieko nerašo. Jis nesupranta, kad kūrybinis darbas yra galimas tik laisvėje. Nors ir su botagu bolševikai negali priversti lietuvius rašytojus garbinti Staliną, kas ir rusams senai jau nusibodo,

Mirė muzikas Gruodis

Mus pasiekė žinios, kad Kaune mirė kompozitorius Gruodis Velionis labai daug pasidarbavo lietuviškos muzikos kūrimo darbe. Daugelis jo kūrinių prigijo Lietuvoje ir buvo nuolat chorų, solistų ir orkestrų repertuaruose. Parašė taip pat baleto ir operos kūrinių. Buvo Kauno Valst. Operos dirigentu ir ilgus metus Kauno Konservatorijos direktorium ir profesorium. Su jo mirtimi Lietuva neteko didžio savo tautos muziko.

Tarybinė spauda raso

BUS, BUS, BUS, BUS...

KAUNO MIESTAS TVARKOSI

Bus atstatyta 140,000 kvadratinų metrų gyvenamojo ploto, atremontuota 95,000 kv. metrų grindinio ir 13,000 kv. metrų šaligatvių. Vytauto ir Basanavičiaus parkai bei miesto sodas bus rekonstruoti ir galutinai sutvarkyti. Įvairiuose miesto rajonuose bus įrengta 11 skverų. Per Nemuną bus pastatytas naujas laikinas tiltas. Artimiausiu laiku bus baigta Petrašiūnų elektrinės antroji eilė ir tada Kauno elektrinių pajėgumas viršys prieškarinį pusanthro karto.

Kauno mėsos kombinatas šiais metais plačiai išvystė kiaulių nupenėjimo skyrių. Šiais metais numatoma nupenėti 5 kartus daugiau kiaulių negu pernai.

Parfumerijos kosmetikos fabrikas «Grožis» trečiais penkmečio metais žymiai padidins savo gaminių sortimentą. Jis gamins kelias naujas tualetinio muilo, odekolono ir kitos kos-

metikos rūšis, pirmą kartą pradės gaminti gliceriną, lūpoms pomadą ir daug ką kitą.

Mielių kombinate statomas naujas katilas mielėms rauginti separatorius ir kiti įrenginiai, kurie duos galimybės padidinti mielių produkciją dvigubai.

TARYBŲ LIETUVOJE STIPRĖJA ŽEMĖS ŪKIO KOOPERACIJOS

Švenčionių apskrityje stiprėja ir vystosi kooperacijos ūkis. Pernai draugijos nariai apsėjo bendrai 84 hektarus žemės, o rudenį — 104. Ryškiu bendro žemės apdirbimo pranašumų įrodymu yra aukštas grūdų derlingumas, kurio pernai pasiekė draugijų nariai. Vidutinis rugių derlius valstiečių ūkiuose siekė pernai 60 - 70 pūbų iš hektaro, o bendruose Pabradės draugijos apdirbimo plotuose -- 90 p.

Šiomet Švenčionių kooperacijos draugijos bendrai apdirbs 1000 hektarų žemės. Draugijų kalvėse remontuojami valstiečių žemės ūkio įrankiai, rūšiuojamos sėklos ir patikrinamas jų daigumas.

Ukmergės apskrities žemės ūkio kooperacija jungia daugiau kaip 3000 valstiečių ūkių. Visos 27 kooperacijos draugijos sparčiai ruošiasi pavasario sėjai.

Pavasari draugijų nariai bendrai apars 1,400 hektar. žemės. Tai bus 8 kartus daugiau negu pernai. Bendro arimo žemės plotai aprūpinti aukštos kokybės sėklomis. Kooperacijos valdyba padėjo savo nariams įgyti žemės ūkio mašinas ir mineralines trąšas.

Trakų apskrities žemės ūkio kooperacijos draugijos išikūrė tik 1947 metais. Visos 8 bendro arimo draugijos apsės šimtus hektarų žemės aukštos kokybės sėklomis. Vien tik Vievio draugija apsės 300 hektarų.

Jeigu tikėti šiems pranašavimams, tai daugiausiai džiaugsmo iš to būsimojo derliaus turės maskoliai, kuriems ir būsimieji grūdai ir pagamintos prekės atiteks. O kiek lietuvių bus išžudyta, išstremta į Sibirą išdriususių bent ką nusiųpti nuo rusų pyliavų rinkėjų. Dabar lietuviams tenka «garbingas» uždavins - maitinti plačiąją Rusiją pritvinkusią lietuvišku krauju.

Sekmadienį, birželio 20d. 2 val. po pietų Vila Zelinos ir Vila Belos mokyklų mokiniai turės savo sporto šventę, kuri įvyks buvusioje futbolo aikštėje. Po to, prie vienuolyno, atvirame ore bus suvaidinta įdomi, komiška operetė.

IŠVYKSTA Į AMERIKĄ

Birželio mėn. 22 d. išvyksta atgal į Ameriką seselių pranciškiškių viršininkė Motina M. Dovyda. Kartu su ja vyksta atostogoms ir seselė M. Norberta.

„SENBERNIAI“

Birželio mėn. 12 d. Lietuvių Sąjunga Brazilijoje ir Skautai Mokos mokykloje surengė vakarą. Buvo suvaidinta 3 veiksmų komedija «Senberniai».

Vaidino skautai Pranas Mažietis, Algirdas Vinkauskas, Bronius Garkauskas, Aldona Junokaitė, Anita Katafai, Antanas Girškus.

Vaidinimas praėjo gražiai ir sklandžiai, daugelyje vietų smagiai pralinksmindamas žiūrovus.

Vakaras buvo tvarkingai organizuotas, tik gaila, kad ankšta salė ir bufetas nesutalpina gausiai susirinkusių žmonių.

Liet. Jaunimo S-ga

VYTIS

Kviečia jaunimą įstoti į vyčių chorą. Tuo būdu Jūs prisidėsite prie lietuviškos dainos ugdymo ir naudingai sunaudosite savo laisvalaikį.

Užsirašoma kiekvieną ketvirtadienį 20 val. Av. Paes de Barros, 652

PAŠTO DĖŽUTĖ

J. Avlasevičiui, Ig. Labuckui, Ap. Čemarkienei, S. Bakšiui, J. Litvaičiui, Alf. Mikulėnui, J. Gregalevičiui, F. Girdauskui, Ad. Juškai, Ant. Piesliui, Alg. Gogeliui, K. Kišonui, K. Inkratai, M. Abramavičienei, Ev. Lukaičiui, J. Demikiui, R. Pociui.

Atsiimti laiškus Vila Zelinos klebonijoje.

VISKAS EINA KAIP NORI MASKVA

Čekoslovakijoje eina viskas taip, kaip ir kitose Sovietų Rusijos užimtose valstybėse. Pirmiausia komunistai pagrobė valdžią į savo rankas ir suvaidino rinkimų komedija, išstatydami tik savo kandidatus, kurie turėjo būti išrinkti nesant kitų. Krašte prasidėjo suėmimų, žudimų banga. Daug krašto gyventojų viską palikę pabėgo.

Komunistų sudarytas «parlamentas» parengė konstituciją, kurią prezidentas Benešas atsisakė pasirašyti. Tada jis buvo priverstas pasitraukti ir į jo vietą parlamentas vienbalsiai «išrinko» komunistų vadą Gotvaldą. Jis yra tikras Maskvos patikėtinis, ten gavęs visas instrukcijas ir dabar veikia pagal jos norus.

ITALIJOJE LAIMI DEMOKRATIJA

Italijoje birželio 17 d. atstovų rūmai pareiškė pasitikėjimą de Gasperi vyriausybei 346 balsais prieš 167.

PALESTINOJE RAMU

Po ilgų pastangų Jungt. Tautų Org. atstovas Bernadotte pasiekė Palestinoje kovų sustabdymo. Tačiau dabar atsiranda naujų kliūčių. Arabai atsisako dalyvauti kartu su žydais taip vadina moje «apvaliojo stalo» konferencijoje.

Streikai Belgijoje

Birž. 16 d. sustreikavo 250,000 belgų metalurgijos darbininkų. Antverpene paraližuotas Fordo, Chrislerio, General Motors, Bell fabriku veikimas.

VENGRIJOJE

Birželio m. 14 d. tūkstančiai žmonių demonstravo prieš vyriausybės norą nacionalizuoti katalikų mokyklas. Atvykusi policija demonstrantus išvaikė. 15 asmenų buvo sužeista.

Dešiniųjų atstovas parlamente Schlachta buvo pašalintas vieniems metams iš parlamento už pareiškimą protesto prieš mokyklų nacionalizavimą.

Trumanas kaltina rusus

Savo priešrinkiminėje kalboje USA prezidentas Trumanas apkaltino rusus, kad jie yra kalti dėl to kad pasaulyje dar nėra pasiekta taikingo susitarimo.

Amerika ginkluojasi

Atstovų rūmai patvirtino senato pateiktą projektą perorganizuoti amerikiečių aviaciją. Pagal šį projektą Amerikos karo aviacija turės 502 tūkstančius žmonių.

VOKIETIJOJE APGULTI BANKAI

Pradėjus kursuoti gandams apie vokiečių pinigų reformą, visi vakarų Vokietijos bankai tapo apgulti indėlininkų, kurie nori atsiimti savo pinigus iš bankų. Taip pat atsisakoma daryti bet kokie piniginiai reikalai.

Eina gandai, kad reformavus vakarų Vokietijoje pinigus, rusai uždarys savo sieną.

Armėnai repatriuoja

Kairo. 1300 Egipto armėnų, kilusių iš Sovietų Armenijos prisirašė grįžti į Sovietiją. Kilus Egipte choleros epidemijai, tas transportas buvo laikinai sulaukytas Aleksandrijos uoste. Bestovint uoste juos pasiekė prastos žinios iš anapus «geležinės uždangos», ir daugelis jų pakeitė savo nuomones dabar jau labai norėtų pasilikti Egipte. Tačiau Egipto vyriausybė verčia visus juos iškeliauti, kadangi tie armėnai jau atsisakė Egipto pilietybės ir priėmė «raudonąją».

GRAIKIJOJE vyriausybės lėktuvai bombardavo sukilėlių generolo Markos štabą ir kariuomenės telkinius.

Parduodami namai

Iš 3- jų kambarių ir virtuvės

Prie via Anchieta

Vila Gonçalves Junior, S. Bernardo. kreiptis pas Jakutį, rua Venda Nova, 83 - Vila Zelina

Lietuviai BRAZILIJOSJE

PASIKALBĖJIMAS SU LIET. S—GOS BRAZILIJOSJE PIRMININKU A. BAGDONU

Paskutiniu metu Lietuvių Sąjunga Brazilijoje parodė žymiai daugiau veiklumo. Todėl, nors ir be sukaktuvių ar kitos kurios ypatingos progos, buvo įdomu pasikalbėti su dabartiniu LSB pirmininku Aleksandru Bagdonu, kuris maloniai sutiko pasidalinti mintimis su «Mūsų Lietuvos» skaitytojais.

— Pirmiausi mūsų skaitytojams bus įdomu išgirsti apie dabartinę sąjungos veiklą?

— Šiuo metu LSB tęsia savo uždavinius, — atsakė p. Bagdonas, — kaip ir anksčiau išlaikydama mokyklas Mokoje ir V. Anastazijoje. Dabar Vila Anastazijoje yra suorganizuotos lietuvių kalbos pamokos, kurias lanko 16 vaikų.

— Ar nenumatoma lietuvių kalbos pamokas įvesti ir Mokos mokykloje?

— Šiuo metu projektuojama sudaryti Mokoje lietuvių kalbos kursus suaugusiems vakarais. Numatoma pradėti liepos mėn. Jeigu kursai turės pasisekimo, tai bus galima paversti juos nuolatiniais. Tačiau daugiausiai dabar galvojama apie seną sąjungos svajonę. Būtent — įsteigti Mokoje gimnaziją. Kadangi esamos patalpos gimnazijai yra nepakankamos, tai numatoma jas praplėsti.

— Atleiskite, bet mums yra žinoma, kad tam yra reikalinga stambi pinigų suma. Ar sąjunga jau turi savo dispozicijoje reikalingas lėšas?

— Reikalingos sumos dar neturime, — atsakė pirmininkas p. Bagdonas, — tačiau šiokia tokia pradžia jau yra. Tai pinigai gauti už Parq das Nações priemiestyje buvusį namą. Tiesa, gauta suma nėra pakankamai didelė. Galima buvo už šį pastatą gauti ir daugiau. Tačiau to priežastis yra netvarkingai sudaryti šio pastato dokumentai. Sklypas mokyklai pastatyti buvo dovanotas svetimtaučio, kuris pasiliko sau plačias teises. Žemės parduoti jis nesutiko. Dabar šis namas buvo pakliuvęs į tokias apyستovas, kad sąjunga iš jo neturėjo

Lietuvių S-gos Brazilijoje
Pirm. Aleksandras Bagdonas

jokios naudos. Todėl buvo ieškota išeities šį turtą likviduoti kiek galima geresnėmis sąlygomis.

— Jeigu jau prisiminta apie pardavimą, tai būtų įdomu išgirsti ir apie Bandeirante gatvėje buvusio namo pardavimą, apie ką visuomenėje kursuoja įvairių gandų?

— Šie gandai pasiekia ir mane. Čia turiu pasakyti, kad už to namo pardavimą daugiausiai yra atsakomingas tų laikų konsultas, nes anksčiau konsulas sąjungos valdyboje dalyvavo su sprendžiamuoju balsu. Tai ir sąjungos turto valdymą galėjo pakeipti norima kryptimi.

— Kokios priežastys privertė šį namą parduoti?

— Prie namo pardavimo privedė to laikotarpio valdyba, kurią sudarė daugumoje mokytojai ir konsulato tarnautojai. Konkreti priežastis buvo atsiradusios skolos išmokant buvusiems mokyklų mokytojams «indenizacijas.»

— Ar sąjungos valdyba atleido mokytojus?

— Kadangi patys mokytojai sudarė sąjungos valdybą, tai jie patys save ir atleido ir patys sau pasirašė vekselius, kuriems išpirkti ir buvo parduotas namas

žemės sklypas Vila Lucijoje, pianinas. Mokyklos nebuvo uždarytos ir net mokslo metams baigti buvo pakviestas p. A. Švedas. Valdybos nariai, išmokėję sau «indenizacijas», išsiskirstė palikdami sąjungą be vadovybės. Tiesą sakant, tuo laiku sąjunga buvo visiškai konsulo priklausomybėje, net to laikotarpio protokolų knygų dabartiniame sąjungos archyve nėra.

— Ar tamstai neatrodo, kad «indenizacijas» galima buvo išmokėti ir neparduodant namo?

— Atrodo, kad galima buvo apsieiti ir be pardavimo. Už namą buvo gauta 160,000 cr., už sklypą — 10,000 cr. ir už pianiną dar. Taip kad ši suma atrodo buvo perdidelė «indenizacijoms», prisimenant, kad sąjunga turėjo pajamų iš nuomos, rengiamų vakarų, mokyklų ir iš Lietuvos. Tačiau, kaip minėjau, mokytojai iš pareigų nebuvo atleisti, bet patys save atleido, tai ir «indenizacija» nebuvo reikalinga išmokėti, taigi, nebuvo reikalo ir namo parduoti.

— Kaip atrodo dabartinė sąjungos finansinė padėtis?

— Dabar nors ir nebegaudami pašalpų iš Lietuvos, verčiamės savo išgalėmis. Kada aš įėjau 1946 m. į sąjungos valdybą vicepirmininku, kasoje buvo 24 cr. Negaliu pasakyti, kad sąjungos kasa būtų išaugusi, bet deficito neturime. Parq das Nações namo pardavimas nėra tai finansinio negalavimo ar likvidacijos ženklas, bet tik pastangos nadingai sutvarkyti esantį turtą. Šie pinigai bus naudojami tik Mokos mokyklos praplatinimui. Bus padidinta salė, pastatyta patalpos knigynui, bufetui. Kadangi ši salė nesutalpina norinčių patekti į mūsų parengimus.

Įdomu būtų buvę pasikalbėti dar apie lietuviškąjį visuomeninį rūpinimą klausimus, tačiau dėl laiko stokos teko tai atidėti. Pirmininkas Bagdonas maloniai sutiko ir kitą kartą painformuoti «Mūsų Lietuvos» skaitytojus apie Lietuvių Sąjungos Brazilijoje veiklą.

— Linkiu «Mūsų Lietuvai» sustiprėti ir tapti savaitiniu, — palinkėjo atsisveikindamas p. Bagdonas, — su visuomenės parama galima daug nuveikti. Tikėkimės kad visuomenė atsilies kaip į «Mūsų Lietuvos» taip ir Liet. S-gos kvietimą prisidėti prie lietuviškojo darbo sustiprinimo mūsų kolonijoje.

Reporteris

Linksmas

KAMPELIS

Profesorius: — Prašau pasakyti man reto gyvulio vardą Australijoje.

Mokinys: — Dramblys.

Profesorius: — Bet kad dramblių Australijoje nėra.

Mokinys: — Už tai jis ir yra ten retas.

Raulas VIRVELĖ

1. Švento Jono vakarėli
Sau dainuoja jaunimėlis.
Laužą šviesų susikūrę
Į ugnelę linksmi žiūri,

Daug linksmumo visi randa
Ir per laužą šokti bando.
Čia ir Raulas atžingsniavo
Prisimint jaunystę savo.
Jis parodys dar ką gali;
Šoks per laužą ir Virvelė.
2. Iš kur dūmai šitokie kyla?
Lyg atrodo kažkas svyla.
Juokias visi linksmi klega,

O Virvelei šonas dega.
3 Čia ne šposai čia ne juokas.
Jau Virvelę ima striokas.
Bėga rėkdamas per kelią
Šaukia: — gelbėkit Virvelę!
4. Dar gerai, kad taip išėjo,
Bosas vandens stovėjo.
Štai tau Raulai devintinė;
Bose baigėsi Joninė.

-- Mano vyras neišeina iš kalėjimo.
-- Kokia gėda.
-- Visiškai ne. Jis yra kalėjimo direktorius.

-- Nesuprantu, kaip tu gali meluodamas žiūrėti į akis.

-- Pripratimas.

-- Niekados dar nemačiau tokio išulaušo žmogaus, kaip Petras.

-- O ką jis padarė?

-- Jis pasisamdė automobilį atvežti jį į teismą, kur buvo teisiamas už skolas. Į teismo salę jis atsivedė šoferį ir liepė prijungti jo sąskaitą prie kitų skolų.

-- Kaip tavo žmonos svikata?

-- Manau, kad gerėja, nes šiandien savo vaistų butelį paleido man į galvą.

UŽSAKYKITE

"MŪSŲ

LIETUVA"

SOVO PRIETELIAMS

Dr. Joaquim Pacifico Junior
Chirurgas Dantistas

Priima kasdien nuo 8 iki 11 ir 17 - 21 val.
AVENIDA ZELINA, 58 - AILA ZELINA

Gerai knygai yra reikalingas geras aparatas

VACLOVAS GERVINAS

atlieka įvairius knygrišystės darbus.

GREIT, PIGIAI, GERAI

AVENIDA HIGIENOPOLIS, 604 Telef 51-5676
Kreiptis nuo 18,30 iki 22 val.

Dr. Ardelio Francisco Guidi
*N. S. Amaresida Ex - Umberto I
ligoninės asistentas*

Suaugusių ir vaikų gydymas - Moterų ligos -
Akušerija - Operacijos.

Primama kasdien 16 - 19 val.
AVENIDA ZELINA, 99

APLANKYKITE

Naujai įrengtą ir
jaukiai dekoruotą
RESTORANĄ

Chopp
PIRATA

Lietuviški valgiai Malonus patarnavimas. Jauki aplinkuma. Pavizdinga švara. Kainos prieinamos.
Praça Carlos Gomes, 180 - S. Paulo

Radio ir vitrolas
Philips ir **Malkind**

Pasaulinio garso radio aparatai kintamai
srovei, akumulatoriai ir baterijos.
Pakeičiamos lempos, atliekami pataisymai.
PALENGVINTAS MĖNESINIS IŠMOKĖJIMAS

VIADUTO SANTA EFIGÊNIA. 255

Pirmos durys greta viaduto, einant is Largo S. Bento

MAX MALKIND

Ateikite ir Isitikinkite mūsų prekių gera
kokybe ir žema kaina.

Kaklaidiščiai, nosinės, marškiniai, kojinės
ŠILKAS IR ĮVAIRIOS MEDŽIAGOS

Pilni komplektai jaunavedžiams. - Gatavi dra-
bužiai ir baltiniai. - Rekmenys mokiniams.

CASA CRUZEIRO

Nicolau Ballam

RUA IBITIRAMA, 781-787 — VILA PRUDENTE
SÃO PAULO

Arte Grafica
LITUANIA LTDA.

DIRBA VISUS SPAUDOS DARBUS

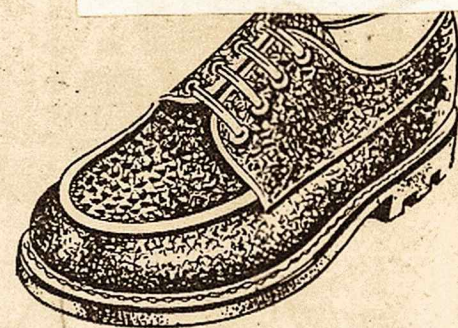
PIEŠINIAI KLIŠĖS SPAUDA

DARBAS ATLIEKAMAS PRITYRUSIO
SPECIALISTO VADOVYBĖJE

RUA VENDA NOVA, 116 - V. ZELINA
CAIXA POSTAL 4118 - SÃO PAULO

CASAS SÃO JORGE

APRENGIA VYRUS NUO GALVOS IKI KOJU

Batai, skrybėlės, marškiniai, kaklaraiščiai, kojinės, lietsargiai,
Taip pat batukai moterims ir vaikams.
Viskas geriausios rūšies, patvaru, gražu ir pigu.

IŠ FABRIKO TIESIAI VARTOTOJUI.

**INDUSTRIA E COMERCIO DE
CALÇADOS MATELIONIS LTDA.**

KRAUTUVĖS:

Largo do Cambucy, 105
Rua São Caetano, 526
Rua São Caetano, 510

★

FABRIKAS IR RAŠTINĖ:

Rua Javaés, 719
São Paulo

FOTO-STUDIJA **BERNARDO**

IKURTA 1890 METAIS

Išpildo meniškai įvairius foto darbus
Specialybė padidiniams
tamsiuose tonuose ir sepia,
spalvinimui aliejiniais
dažais ir pastele

Arthur Schmidt

PRIIMAMI PAKVIETIMAI I NAMUS
SENU PORTRETU REPRODUKCIJOS

R. SÃO CAETANO, 447 - TEL. 4-5576 - S. PAULO

DRABUŽIS YRA GERAS, KADA
YRA GRAŽIAI PASIŪTAS

**POVILO AMBRAZEVICIAUS
SIUVYKLA**

Garantuoja už darbą vyrams ir moterims

Avenida Zelina, 68 - Vila Zelina - São Paulo

LIETUVISKAS RESTORANAS

VALGYKLA

POVILO JOTEIKOS

Skani pietūs, vakarienė,
užkandžiai, gėrimai, silkės,
lietuviški kopūstai, agurkai
košelienu, pizza napolitana

RUA DOS ITALIANOS, 711 - BOM RETIRO

Is Lgo. S. Bento eina onibusai 70 ir 71 iki galo. - Bondé 55

Savi pas savuosius

Padaria Caieiras

KEPYKLA, MAISTO IR GĖRIMU
PARDUOTUVĖ

SAVININKAI

ONA IR EDVARDAS PAŽERAI

Vila Crescuma — Caieiras — E. F. S. J. — Est. S. Paulo

Composto e impresso na

ARTE-GRAFICA LITUANIA Ltda.

RUA VENDA NOVA, 116 - SÃO PAULO - VILA ZELINA